

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 11/2018-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. septembra 2018 v pléne zloženom z predsedníčky Ivetty Macejkovej a zo sudcov Jany Baricovej, Petra Brňáka, Miroslava Duriša (sudca spravodajca), Ľudmily Gajdošíkovej, Jany Laššákovej, Mojmíra Mamojku, Lajosa Mészároša, Ladislava Orosza a Rudolfa Tkáčika predbežne prerokoval návrh verejnej ochrankyne práv prof. JUDr. Márie Patakyovej, PhD., na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky o súlade ustanovenia § 77 ods. 2 písm. a) zákona č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov s čl. 41 ods. 1 poslednou vetou v spojení s čl. 13 ods. 4, s čl. 20 ods. 1 v spojení s čl. 13 ods. 4, s čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, s čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a s čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa a takto

r o z h o d o l :

Návrh verejnej ochrankyne práv o d m i e t a ako zjavne neopodstatnený.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bol 12. januára 2018 doručený návrh verejnej ochrankyne práv (ďalej aj „navrhovateľka“)

na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) o súlade ustanovenia § 77 ods. 2 písm. a) zákona č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o miestnych daniach a miestnom poplatku“ alebo „napadnuté ustanovenie“) s čl. 41 ods. 1 poslednou vetou v spojení s čl. 13 ods. 4, s čl. 20 ods. 1 v spojení s čl. 13 ods. 4, s čl. 12 ods. 2 ústavy, s čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) a s čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa.

2. Navrhovateľka vo svojom podaní uvádza, že jej vzťah ku konkrétnej veci, ktorá viedla k podaniu návrhu na ústavnom súde, je *«založený rozhodnutím verejnej ochrankyne práv o začatí konania z vlastnej iniciatívy zo dňa 20. júla 2017, sp. zn. 2433/2017/KVOP (ďalej len „vlastná iniciatíva“)* ako aj *preskúmaním písomného podnetu pána [REDAKOVANÉ], bytom [REDAKOVANÉ] (ďalej len „pán [REDAKOVANÉ]“), sp. zn. 2548/2017/VOP doručený do Kancelárie verejného ochrancu práv dňa 17. júla 2017 a písomného podnetu pána [REDAKOVANÉ] a jeho partnerky pani [REDAKOVANÉ], bytom [REDAKOVANÉ] (ďalej len „pán [REDAKOVANÉ] a pani [REDAKOVANÉ]“)* doručený do Kancelárie verejného ochrancu práv dňa 21. augusta 2017, sp. zn. 2729/2017/VOP.».

3. Konanie z vlastnej iniciatívy navrhovateľky a dva už uvedené podnety sa týkali postupu mesta Žilina v súvislosti so zabezpečením náhradného ubytovania pre rodiny postihnuté požiarom na Bratislavskej ulici, taktiež v súvislosti so zrušením elokovaného školského pracoviska, následným prerozdelením žiakov do deviatich základných škôl a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Žilina a najmä zavedením bezplatnej mestskej hromadnej dopravy pre žiakov do 15 rokov veku života len za predpokladu splnenia podmienky bezdlžnosti voči mestu Žilina a voči Dopravnému podniku mesta Žiliny.

4. Ešte pred podaním návrhu ústavnému súdu mesto Žilina s účinnosťou od 1. januára 2018 zrušilo podmienku bezdlžnosti na využívanie bezplatnej mestskej

hromadnej dopravy pre žiakov, ktorí majú trvalý pobyt v meste Žilina. Navrhovateľka napriek tomu zastáva názor, že ak tento dlh vznikol pre neplatenie miestneho poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady, zákonné ustanovenie, ktoré umožňuje vyrubiť tento poplatok aj maloletým, je v rozpore s čl. 41 ods. 1 poslednou vetou v spojení s čl. 13 ods. 4, s čl. 20 ods. 1 v spojení s čl. 13 ods. 4, s čl. 12 ods. 2 ústavy, s čl. 1 dodatkového protokolu a s čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa.

5. Navrhovateľka poukazuje na extrémnu disproporčnosť napadnutého ustanovenia, ktorú odôvodňuje takto:

«Okruh subjektov, na ktoré sa vzťahuje miestna daň a miestny poplatok definuje zákon o miestnych daniach a poplatku v ust. § 77 ods. 2 písm. a) nasledovne: ak ďalej nie je ustanovené inak, poplatok platí poplatník, ktorým je:

a) fyzickú osobu, ktorá má v obci trvalý pobyt alebo prechodný pobyt alebo ktorá je na území obce oprávnená užívať alebo užíva byt, nebytový priestor, pozemnú stavbu alebo jej časť, alebo objekt, ktorý nie je stavbou, alebo záhradu, vinicu, ovocný sad, trvalý trávny porast na iný účel ako na podnikanie, pozemok v zastavanom území obce okrem lesného pozemku a pozemku, ktorý je evidovaný v katastri nehnuteľnosti ako vodná plocha (ďalej len „nehnuteľnosť“).

Podľa ust. § 77 ods. 8 zákona o miestnych daniach a poplatku „poplatková povinnosť vzniká dňom, ktorým nastane skutočnosť uvedená v odseku 2, a zaniká dňom, ktorým táto skutočnosť zanikne“.

Z dikcie citovaných ustanovení vyplýva, že poplatníkom, t.j. daňovým subjektom pre účely ust. § 77 ods. 2 písm. a) môžu byť aj deti, nakoľko zákon o miestnych daniach a poplatku ako kritérium pre vznik poplatkovej povinnosti vychádza iba z kritérií uvedených v odseku 2, t.j. existencia trvalého alebo prechodného pobytu, oprávnenie užívať alebo užívanie bytu, nebytového priestoru atď.

Tento výklad podporuje aj stanovisko Ministerstva financií Slovenskej republiky z 21. 11. 2017 (ďalej len „Stanovisko MF SR“), v ktorom MF SR uvádza, že aj maloletá osoba je na účely poplatku poplatníkom, pričom v prípade nedoplatkov je potrebné viesť exekučné konanie vo vzťahu k maloletej osobe...

Mám za to, že ust. § 77 ods. 2 písm. a) je extrémne disproporčné, nakoľko deťom na jednej strane ukladá poplatkovú povinnosť, nijako však pritom nezohľadňuje, že táto skupina poplatníkov bude len výnimočne disponovať majetkom, z ktorého by mohli svoju povinnosť splniť. Deti sú tak prostredníctvom napadnutého ustanovenia vystavené povinnosti, ktorej splnenie od nich nemožno rozumne očakávať. Na rozdiel od plnoletých osôb totiž nemajú vytvorené podmienky, aby mohli splniť povinnosť, ktorú im ukladá napadnuté ustanovenie...

Mám za to, že na extrémnej disproporčnosti napadnutého ustanovenia nič nemení ani fakt, že ust. § 77 ods. 7 druhá veta zákona o miestnych daniach a poplatku ustanovuje, že: „Za poplatníka, ktorý nie je spôsobilý na právne úkony v plnom rozsahu, plní povinnosti poplatníka jeho zákonný zástupca, prípadne opatrovník“.

Z dikcie citovaného zákonného ustanovenia ako aj vyššie uvedeného Stanoviska MF SR, nepochybne a jednoznačne vyplýva, že nositeľom poplatkovej povinnosti aj naďalej ostáva dieťa, voči ktorému je v prípade nedoplatkov vedená exekúcia. Dôsledkom tejto konštrukcie je, že hoci zákonodarca očakáva splnenie povinnosti od zákonného zástupcu dieťaťa, neprenáša na neho následky jej nesplnenia, ale postihuje nimi dieťa samotné, nakoľko práve ono je nositeľom poplatkovej povinnosti.

Túto skutočnosť potvrdzuje aj stanovisko mesta Žilina zo 14. decembra 2017, z ktorého vyplýva, že momentálne je v exekúcii z dôvodu neuhrádzania miestneho poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady 259 detí vo veku do 15 rokov (výška nedoplatku je v tomto prípade 15 544,84 EUR) a 78 detí vo veku od 15 do 18 rokov (výška nedoplatku je v tomto prípade 4 983,79 EUR)...

Z ust. § 77 ods. 8 zákona o miestnych daniach a poplatku súčasne vyplýva, že vznik poplatkovej povinnosti nie je nijako viazaný na produkciu komunálneho odpadu konkrétnou osobou, ale výlučne na splnenie kritérií uvedených ust. § 77 ods. 2 zákona o miestnych daniach a poplatku.

Podľa ust. § 4 ods. 2 zákona č. 253/1998 Z. z. zákona o hlásení pobytu občanov Slovenskej republiky a registri obyvateľov Slovenskej republiky (ďalej len „zákon o hlásení pobytu občanov“) za občana mladšieho ako 18 rokov a za občana, ktorý je pozbavený spôsobilosti na právne úkony alebo ktorého spôsobilosť na právne úkony je obmedzená, je povinný hlásiť trvalý pobyt jeho zákonný zástupca, prípadne opatrovník.

To znamená, že deti ani nemajú možnosť ovplyvniť, či im poplatková povinnosť vznikne alebo nie, nakoľko trvalý pobyt, t.j. okolnosť, u ktorej možno predpokladať, že bude najčastejším dôvodom vzniku poplatkovej povinnosti u detí, nahlasuje ich zákonný zástupca. Okrem toho, podľa zákona o hlásení pobytu občanov má dieťa už v čase svojho narodenia trvalý pobyt, ktorý sa riadi podľa trvalého pobytu jeho matky. Nakoľko podľa zákona o miestnych daniach a poplatku je pre vznik poplatkovej povinnosti rozhodujúce iba to, či fyzická osoba má v obci trvalý pobyt, zákon tak umožňuje, aby sa táto povinnosť vzťahovala už na novonarodené deti.

Dieťa sa zároveň o svojej poplatkovej povinnosti alebo o svojich dlhoch mnohokrát ani nemusí dozvedieť. Platobné výmery ako aj výkazy daňových nedoplatkov sú mu doručované prostredníctvom jeho zákonného zástupcu, ktorý ho o tejto skutočnosti vôbec nemusí oboznámiť. Zákon totiž bez ďalšieho predpokladá, že o jeho poplatkovej povinnosti ho informuje jeho zákonný zástupca, tak ako automaticky predpokladá, že zákonný zástupca za neho bude plniť aj jeho poplatkovú povinnosť. Ak si však zákonný zástupca tieto povinnosti neplní, dlh vzniká dieťaťu, pričom tento dlh mu môže vzniknúť doslova od narodenia.

Mám za to, že napadnuté ustanovenie je v rozpore s právom na ochranu vlastníctva, ktoré garantuje čl. 20 ods. 1 ústavy a s právom na pokojné užívanie majetku garantovanom v čl. 1 Dodatkového protokolu k Európskemu Dohovoru o ľudských právach (ďalej len „Dodatkový protokol k Dohovoru“).

Tak v zmysle judikatúry ústavného súdu, ako aj v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru, štáty síce požívajú v rámci daňovej a poplatkovej politiky vysokú mieru voľnej úvahy, majú však povinnosť vytvoriť spravodlivú rovnováhu medzi verejným záujmom a potrebou ochrany základných práv jednotlivca. Podľa názoru ESLP táto rovnováha môže byť porušená, ak daňový systém daňovníka excesívne (neprimerane) zaťažuje alebo fundamentálne zasahuje do jeho finančnej situácie.

Mám za to, že napadnuté ustanovenie neprimerane zaťažuje deti ako skupinu poplatníkov, nakoľko im ukladá povinnosť platiť poplatok za komunálny odpad bez ohľadu na to, že maloletí poplatníci vo väčšine prípadov ani nemajú možnosť túto povinnosť splniť.

Napadnuté ustanovenie môže mať zároveň za následok až popretie vlastníckeho práva detí. V prípade, že zákonný zástupca si riadne neplní povinnosť vyplývajúcu z ust. § 77 ods. 7 zákona o miestnych daniach a poplatku, zhromažďujú sa dieťaťu dlhy, s ktorými potom dieťa vstupuje do dospelosti, a v momente, keď si nájde prácu, jeho prvý príjem môže byť postihnutý exekúciou, čím dochádza k zlikvidovaniu majetkovej základne daňového subjektu.

Takáto situácia je v rozpore s čl. 13 ods. 4 ústavy, v zmysle ktorého sa pri obmedzovaní základných práv a slobôd musí dbať na ich podstatu a zmysel.»

6. Navrhovateľka v napadnutom ustanovení vidí aj porušenie princípu rovnosti, pretože napadnuté ustanovenie neposkytuje vyššiu mieru ochrany maloletým, ktorí pochádzajú zo sociálne znevýhodneného prostredia alebo z nefungujúcich rodín, kde si rodičia neplnia riadne svoje rodičovské povinnosti, ale v porovnaní s ostatnými poplatníkmi ich stavia do výrazne horšieho postavenia. Princíp rovnosti by štáty mali dodržiavať aj pri alokovaní verejných zdrojov. To neznamená, že štát musí na každé dieťa utrátiť rovnakú sumu finančných zdrojov, jeho finančné rozhodnutia by však mali podporovať reálnu rovnosť medzi deťmi. Napadnuté ustanovenie podľa navrhovateľky ukladá deťom poplatkovú povinnosť bez ohľadu na ich majetkové pomery. Označená právna úprava zároveň neumožňuje vymáhať plnenie od tých, od ktorých plnenie predpokladá a prijíma, teda od zákonných zástupcov dieťaťa. Súčasná právna úprava podľa navrhovateľky neobsahuje žiadne efektívne záruky, ktoré by zabránili jej negatívnemu dopadu na maloletých poplatníkov. Zákon o miestnych daniach a miestnom poplatku síce pozná inštitút zníženia alebo odpustenia poplatku, avšak zníženie alebo odpustenie poplatku podľa § 82 ods. 2 a 3 zákona o miestnych daniach a miestnom poplatku si vyžaduje súčinnosť zákonného zástupcu, ktorý by v prípade ods. 2 predmetného ustanovenia mal dieťa odhlásiť z trvalého pobytu v obci, príp. ohlásiť zmenu trvalého pobytu dieťaťa, a v prípade ods. 3 tohto ustanovenia by za dieťa podal žiadosť o zníženie alebo odpustenie poplatku na zmiernenie alebo odstránenie tvrdosti zákona. Využitie týchto inštitútov teda opätovne prichádza do úvahy výlučne vo fungujúcich rodinách. V prípade detí z nefungujúcich rodín je však nepravdepodobné, že by ho zákonní zástupcovia využili, a preto ho nemožno považovať za efektívny prostriedok ochrany maloletého.

7. Navrhovateľka poukazuje aj na rozhodnutie Ústavného súdu Českej republiky (ďalej aj „český ústavný súd“) sp. zn. Pl. ÚS 9/15 z 8. augusta 2017, ktorý riešil obdobný prípad. Rovnako ako na Slovensku, český zákon o miestnych poplatkoch v znení účinnom do 30. júna 2012 v § 10b ods. 1 písm. a) ustanovoval za poplatníka „*fyzickú osobu, ktorá má v obci trvalý pobyt...*“. Na základe tejto právnej úpravy bol poplatok za prevádzkovanie systému zhromažďovania, zberu, prepravy, triedenia, využívania a odstraňovania komunálnych odpadov (ďalej len „poplatok za prevádzkovanie systému zhromažďovania odpadov“) vymeriavaný deťom ako daňovým subjektom. Po nadobudnutí dospelosti bola proti nim vedená exekúcia z dôvodu dlhov na poplatku za prevádzkovanie systému zhromažďovania odpadov za obdobie, keď boli ešte neplnoletí. Podľa názoru českého ústavného súdu mal poplatok na deti škrtiaci účinok a súčasne odporoval princípu rovnosti. Český ústavný súd preto dospel k záveru, že dotknutá právna úprava bola v rozpore s čl. 32 ods. 1 v spojení s čl. 4 ods. 4., čl. 3 ods. 1 a s čl. 11 ods. 1 v spojení s čl. 4 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd. Navrhovateľka súhlasí s názorom českého ústavného súdu, podľa ktorého „*je (najmä v prípade malých detí) výlučným producentom odpadu ten rodič, ktorý sa stará o výživu dieťaťa faktickým plnením pri ktorom odpad vzniká. Vyživovacia povinnosť rodičov k dieťaťu totiž zahŕňa všetku bežne potrebnú starostlivosť o dieťa, teda v tomto prípade nie len zabezpečenie dodania potrebných vecí do domácnosti, v ktorej dieťa žije, ale aj likvidáciu následne vzniknutých odpadov. Bolo by preto racionálne uvažovať o uložení poplatkovej povinnosti namiesto dieťaťu priamo rodičovi, ktorý požíva výhody systému likvidácie komunálneho odpadu.*“.

8. Vzhľadom na uvedené dôvody verejná ochrankyňa práv navrhuje, aby ústavný súd po prijatí návrhu na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„*Ustanovenie § 77 ods. 2 písm. a) zákona č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov nie je v súlade s čl. 41 ods. 1 posledná veta v spojení s čl. 13 ods. 4, s čl. 20 ods. 1 v spojení s čl. 13 ods. 4, s čl. 12 ods. 2 ústavy s čl. 1 Dodatkového protokolu k Európskemu Dohovoru o ľudských právach a s čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa.*“

II.

9. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

10. Podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy ústavný súd rozhoduje o súlade zákonov s ústavou... a s medzinárodnými zmluvami, s ktorými vyslovila súhlas Národná rada Slovenskej republiky a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom.

11. Podľa čl. 130 ods. 1 písm. f) ústavy ústavný súd začne konanie, ak podá návrh verejný ochranca práv vo veciach súladu právnych predpisov podľa čl. 125 ods. 1, ak ich ďalšie uplatňovanie môže ohroziť základné práva alebo slobody alebo ľudské práva a základné slobody vyplývajúce z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a ktorá bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom...

12. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

13. Podľa čl. 151a ods. 1 ústavy verejný ochranca práv je nezávislý orgán Slovenskej republiky, ktorý v rozsahu a spôsobom ustanoveným zákonom chráni základné práva a slobody fyzických osôb a právnických osôb v konaní pred orgánmi verejnej správy a ďalšími orgánmi verejnej moci, ak je ich konanie, rozhodovanie alebo nečinnosť v rozpore s právnym poriadkom. V zákonom ustanovených prípadoch sa verejný ochranca práv môže podieľať na uplatnení zodpovednosti osôb pôsobiacich v orgánoch verejnej moci, ak tieto osoby porušili základné právo alebo slobodu fyzických osôb a právnických osôb. Všetky orgány verejnej moci poskytnú verejnému ochrancovi práv potrebnú súčinnosť.

14. Podľa čl. 151a ods. 2 ústavy verejný ochranca práv môže predložiť Ústavnému súdu Slovenskej republiky návrh na začatie konania podľa čl. 125, ak všeobecne záväzný

právny predpis porušuje základné právo alebo slobodu priznanú fyzickej osobe alebo právnickej osobe.

15. Podľa čl. 151a ods. 6 ústavy podrobnosti o voľbe a odvolávaní verejného ochrancu práv, o jeho pôsobnosti, o podmienkach výkonu jeho funkcie, o spôsobe právnej ochrany, o predkladaní návrhov na začatie konania pred Ústavným súdom Slovenskej republiky podľa čl. 130 ods. 1 písm. f) a o uplatňovaní práv fyzických osôb a právnických osôb ustanoví zákon.

16. Podľa § 37 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak osoby uvedené v § 18 ods. 1 písm. a) až g) dospejú k názoru, že právny predpis nižšej právnej sily nie je v súlade s právnym predpisom vyššej právnej sily alebo s medzinárodnou zmluvou, môžu podať ústavnému súdu návrh na začatie konania.

17. Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania sa ústavnému súdu podáva písomne. Návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy. Návrh musí podpísať navrhovateľ (navrhovatelia) alebo jeho (ich) zástupca.

18. Podľa § 37 ods. 3 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania okrem všeobecných náležitostí uvedených v § 20 musí obsahovať a) označenie predpisu, ktorého nesúlad s právnym predpisom vyššej právnej sily sa namieta, s vyjadrením, či navrhovateľ napáda predpis v celom rozsahu alebo v jeho časti, prípadne v jednotlivom ustanovení, b) označenie predpisu vyššej právnej sily, jeho časť alebo jednotlivé ustanovenie alebo označenie medzinárodnej zmluvy, jej časti, alebo jednotlivého ustanovenia, s ktorým napadnutý predpis nie je v súlade.

19. Podľa § 21 ods. 1 zákona č. 564/2001 Z. z. o verejnom ochrancovi práv v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o verejnom ochrancovi práv“) ak pri vybavovaní podnetu verejný ochranca práv zistí skutočnosti nasvedčujúce tomu, že zákon, iný všeobecne záväzný právny predpis alebo vnútorný predpis vydaný orgánom verejnej správy porušuje základné práva a slobody fyzických osôb a právnických osôb, môže podať podnet na jeho zmenu alebo zrušenie príslušnému orgánu.

20. Podľa § 21 ods. 3 zákona o verejnom ochrancovi práv verejný ochranca práv vo veciach súladu právnych predpisov podľa čl. 125 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ak ich ďalšie uplatňovanie môže ohroziť základné práva alebo slobody alebo ľudské práva a základné slobody vyplývajúce z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a ktorá bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, môže podať návrh na začatie konania pred Ústavným súdom Slovenskej republiky.

21. Podľa § 22 ods. 2 zákona o verejnom ochrancovi práv ustanovenia § 14 ods. 3 a § 17 až § 21 sa vzťahujú na verejného ochrancu práv a orgány verejnej správy aj vtedy, ak verejný ochranca práv plní úlohy, ktoré patria do jeho pôsobnosti, z vlastnej iniciatívy bez toho, aby vo veci bol podaný podnet.

22. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, pričom skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

23. Ústavný súd návrh navrhovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí pléna ústavného súdu podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a dospel k záverom uvedeným v nasledujúcich bodoch tohto odôvodnenia.

24. Pri skúmaní aktívnej legitímácie verejného ochrancu práv v konaní o súlade právnych predpisov ústavný súd konštatuje, že k aktívnej legitímácii sa ústavný súd už vyjadril v rozhodnutí pléna vo veci sp. zn. PL. ÚS 5/2014, pričom v uvedenom rozhodnutí ústavný súd konštatoval, že aktívna legitímácia verejného ochrancu práv v konaní o súlade právnych predpisov nie je generálna, t. j. bez vzťahu ku konkrétnej fyzickej osobe alebo právnickej osobe, ktoré sa dožadujú u verejného ochrancu práv ochrany základných práv a slobôd v zmysle čl. 151a ods. 1 ústavy a § 1 písm. a) zákona o verejnom ochrancovi práv. Vychádzajúc z čl. 151a ods. 6 ústavy, ústavný súd konštatoval, že ústavný text splnomocňuje zákon na úpravu postupu v konaní verejného ochrancu práv. Referenčným ustanovením na aktívnu legitímáciu verejného ochrancu práv v konaní o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ods. 1 ústavy preto zostáva zákonná úprava vyplývajúca z § 21 zákona o verejnom ochrancovi práv, ktorého úvodné slová „ak pri vybavovaní podnetu verejný ochranca práv zistí...“ znamenajú, že ide o zistenia viažuce sa na konkrétnu činnosť ochrancu verejných práv. Ústavný súd v rozhodnutí vo veci sp. zn. PL. ÚS 5/2014 dospel k záveru, že § 21 ods. 2 a 3 zákona o verejnom ochrancovi práv sa viaže na konkrétne zistenia a preskúmavania podnetov právnických osôb a fyzických osôb, čo zdôrazňuje aj nadpis kapitoly „Postup pri vybavovaní podnetov“, ktorej obsahom je aj § 21. Podľa ústavného súdu verejný ochranca práv môže podať návrh podľa čl. 125 ústavy len v súvislosti so svojou základnou ústavnou právomocou ochraňovať konkrétne, a nie abstraktné práva fyzických osôb a právnických osôb. Ústavný súd k tomuto záveru dospel *inter alia* vychádzajúc aj z čl. 151a ods. 1 ústavy, v zmysle ktorého hlavný účel zriadenia inštitútu verejného ochrancu práv obsiahnutý v predmetnom ustanovení ústavy sa viaže na poskytnutie konkrétnej ochrany právnickým osobám a fyzickým osobám.

25. Splnenie procesnej podmienky podania návrhu procesne aktívne legitimovaným subjektom posudzoval ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou týkajúcou sa podávania návrhov na konanie o súlade právnych predpisov verejným ochrancom práv (napr. PL. ÚS 5/2014, PL. ÚS 40/2014, PL. ÚS 36/2015, PL. ÚS 44/2015, PL. ÚS 40/2015, PL. ÚS 2/2016).

26. Ústavný súd v už spomínanom uznesení vo veci sp. zn. PL. ÚS 5/2014 dospel k záveru, že na rozdiel od iných procesne legitimovaných subjektov podľa čl. 130 ods. 1 ústavy verejný ochranca práv môže namietat' neústavnosť len takého zákona, ktorý upravuje základné práva a slobody a ktorého aplikácia pripadá do úvahy vo veci, ktorú preskúmava v konaní o podnete právnickej osoby alebo fyzickej osoby alebo z vlastnej iniciatívy bez podnetu, ale v súvislosti so svojou konkrétnou činnosťou v rámci ústavou zverenej právomoci.

27. S poukazom na už uvedené pre prijatie návrhu navrhovateľky na ďalšie konanie je potrebné, aby navrhovateľka preukázala svoj vzťah k riešeniu problému v konkrétnej veci, v ktorej podala návrh na vyslovenie nesúlady právnej normy podľa čl. 125 ods. 1 ústavy a § 37 zákona o ústavnom súde. Inak ústavný súd návrh odmietne podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako podaný zjavne neoprávnenou osobou.

28. Navrhovateľka vo svojom návrhu uviedla, že jej vzťah k predmetnej veci je založený rozhodnutím o začatí konania z vlastnej iniciatívy sp. zn. 2433/2017/KVOP, ako aj podnetmi sp. zn. 2548/2017/VOP a sp. zn. 2729/2017/VOP.

29. Z obsahu listín, ktoré priložila navrhovateľka ako prílohy svojho návrhu je zrejmé, že už uvedené konania sa týkali nezabezpečenia primeranej bytovej náhrady zo strany mesta Žilina rodinám, ktorých obydlia na Bratislavskej ulici v Žiline boli postihnuté požiarom, a taktiež situácie, ktorá nastala po zrušení elokovaného pracoviska na adrese Hollého 66, Žilina, ako súčasť Základnej školy s materskou školou, Do Stošky 8, Žilina, prerozdelením žiakov navštevujúcich toto elokované pracovisko do deviatich základných škôl a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Žilina a zavedením bezplatnej mestskej hromadnej dopravy pre žiakov do 15 rokov veku života len za predpokladu splnenia podmienky bezdlžnosti voči mestu Žilina, ako aj voči Dopravnému podniku mesta Žiliny, ktorý dopravu zabezpečuje.

30. Hoci okolnosti zabezpečenia bytovej náhrady a zrušenia elokovaného pracoviska základnej školy s materskou školou nesúvisia s napadnutým ustanovením, slúžia ako

východiská pre situáciu, v ktorej niektorí žiaci mladší ako 15 rokov z rodín, ktorých sa týkali uvedené okolnosti, nemohli využívať bezplatnú mestskú hromadnú dopravu (najmä na dopravu do škôl), pretože nespĺňali v tom čase platnú podmienku bezdlžnosti voči mestu Žilina, resp. voči Dopravnému podniku mesta Žiliny, ktorý dopravu zabezpečuje. Navrhovateľka poukázala na skutočnosť, že dlh týchto maloletých žiakov voči mestu Žilina vznikol z dôvodu nezaplatenia miestneho poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady a aj keď v čase podania jej návrhu ústavnému súdu takáto podmienka pre využívanie bezplatnejestskej hromadnej dopravy už neplatila, nemení to nič na skutočnosti, že opísaná situácia odhalila, že miestny poplatok za komunálne odpady a drobné stavebné odpady, ktorý má zákonný základ v napadnutom zákonnom ustanovení, je minimálne v meste Žilina vyrubovaný aj deťom mladším ako 15 rokov, čo sťažovateľka považuje voči týmto deťom za extrémne disproporčné, porušujúce princíp zvýšenej ochrany maloletých, princíp rovnosti a právo na ochranu vlastníctva.

31. Po posúdení podnetov adresovaných verejnej ochrankyni práv a jej rozhodnutia o začatí konania z vlastnej iniciatívy ústavný súd pri predbežnom prerokovaní návrhu dospel k záveru, že tieto spĺňajú náležitosti podľa § 13 v spojení s § 21 ods. 3, resp. s § 22 ods. 2 zákona o verejnom ochrancovi práv. Podľa názoru ústavného súdu je preto potrebné návrh navrhovateľky na začatie konania o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ods. 1 ústavy a § 37 zákona o ústavnom súde považovať za návrh spĺňajúci vymedzené ústavné požiadavky aktívnej legitímácie verejného ochrancu práv, pretože predmetný návrh súvisí so základnou ústavnou právomocou verejného ochrancu práv ochraňovať konkrétne, a nie abstraktné práva fyzických osôb a právnických osôb.

32. Ústavný súd s poukazom na všetky zistené skutočnosti konštatuje, že navrhovateľka je v tomto konkrétnom prípade oprávnenou podať návrh podľa čl. 130 ods. 1 písm. g) ústavy v spojení s § 18 ods. 1 písm. g) a § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde, pričom jej návrh obsahuje všetky náležitosti požadované v § 20 a § 37 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

33. Ústavný súd sa pri predbežnom prerokovaní návrhu navrhovateľky ďalej zameral na zistenie, či nie sú dané iné dôvody na odmietnutie jej návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd zistil, že na prerokovanie návrhu má ústavou danú právomoc, návrh má predpísané náležitosti, nie je neprípustný a návrh nemožno považovať ani za oneskorene podaný, keďže podávanie návrhov na začatie konania o súlade právnych predpisov nie je viazané na žiadnu lehotu. Ďalej sa ústavný súd zaoberal otázkou, či tento návrh nie je zjavne neopodstatnený, pretože aj v konaní o súlade právnych predpisov môže zaujať názor, že návrh treba odmietnuť ako zjavne neopodstatnený (m. m. PL. ÚS 5/05, PL. ÚS 15/08, PL. ÚS 10/09, PL. ÚS 28/2015, PL. ÚS 39/2015, PL. ÚS 53/2015, PL. ÚS 14/2016).

III.

34. Navrhovateľka vo svojom návrhu namieta nesúlad § 77 ods. 2 písm. a) zákona o miestnych daniach a miestnom poplatku s čl. 41 ods. 1 poslednou vetou v spojení s čl. 13 ods. 4, s čl. 20 ods. 1 v spojení s čl. 13 ods. 4, s čl. 12 ods. 2 ústavy, s čl. 1 dodatkového protokolu a s čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa.

35. Podľa § 77 ods. 2 písm. a) zákona o miestnych daniach a miestnom poplatku ak ďalej nie je ustanovené inak, poplatok platí poplatník, ktorým je fyzická osoba, ktorá má v obci trvalý pobyt alebo prechodný pobyt alebo ktorá je na území obce oprávnená užívať alebo užíva byt, nebytový priestor, pozemnú stavbu alebo jej časť, alebo objekt, ktorý nie je stavbou, alebo záhradu, vinicu, ovocný sad, trvalý trávny porast na iný účel ako na podnikanie, pozemok v zastavanom území obce okrem lesného pozemku a pozemku, ktorý je evidovaný v katastri nehnuteľností ako vodná plocha (ďalej len „nehnuteľnosť“).

36. Podľa § 77 ods. 7 zákona o miestnych daniach a miestnom poplatku ak viacero poplatníkov podľa odseku 2 písm. a) žije v spoločnej domácnosti, plnenie povinností poplatníka môže za ostatných členov tejto domácnosti na seba prevziať jeden z nich. Za poplatníka, ktorý nie je spôsobilý na právne úkony v plnom rozsahu, plní povinnosti poplatníka jeho zákonný zástupca, prípadne opatrovník. Povinnosti poplatníka nesmie

za iného prevziať alebo plniť osoba, ktorá sa dlhodobo zdržiava mimo územia Slovenskej republiky alebo je nezvestná. Tieto skutočnosti, ako aj ich zmeny je osoba, ktorá za iného plní povinnosti poplatníka, povinná oznámiť obci.

37. Podľa § 82 ods. 3 zákona o miestnych daniach a miestnom poplatku obec môže na základe žiadosti poplatníka na zmiernenie alebo odstránenie tvrdosti zákona vyrubený poplatok znížiť alebo odpustiť rozhodnutím.

38. Zákon o miestnych daniach a miestnom poplatku pri určení poplatníka poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady vychádza zo zásady, že každá osoba je pôvodcom komunálneho odpadu alebo drobného stavebného odpadu v obci, ak sa zdržiava na jej území. Napadnuté zákonné ustanovenie stanovuje vo vzťahu k fyzickým osobám – nepodnikateľom, že poplatníkom je každá fyzická osoba, ak má v obci trvalý alebo prechodný pobyt alebo je oprávnená užívať alebo užíva v obci nehnuteľnosť. Nehnuteľnosť je vymedzená ako byt, nebytový priestor, pozemná stavba alebo jej časť, objekt, ktorý nie je stavbou, záhrada, vinica, ovocný sad, trvalý trávny porast a iné pozemky.

39. Napadnuté ustanovenie vychádza z princípu, že miestny poplatok za komunálne odpady a drobné stavebné odpady pri fyzických osobách – nepodnikateľoch sa platí podľa počtu osôb nahlásených na trvalý alebo prechodný pobyt, resp. podľa počtu osôb oprávnených užívať nehnuteľnosť v danej obci. Ide o zákonné uznanie skutočnosti, že viac osôb vyprodukuje viac komunálneho odpadu, preto by mali zaplatiť vyšší poplatok. Ide samozrejme o zovšeobecnenie bez ohľadu na šetrnosť alebo plytvanie konkrétnych jednotlivcov. Na základe tohto usmernenia vydáva každá obec všeobecne záväzné nariadenie, v ktorom určí presné sadzby poplatkov, prípadne podmienky na uplatnenie zníženej sadzby a postup vyrubovania týchto poplatkov. Napokon na základe konkrétného všeobecne záväzného nariadenia potom obec vyrubuje tieto miestne poplatky jednotlivým poplatníkom prostredníctvom konkrétnych rozhodnutí, proti ktorým je prípustný opravný prostriedok s odkladným účinkom.

40. Komunálnymi odpadmi sú (vo vzťahu k fyzickým osobám – nepodnikateľom) odpady z domácnosti, ktorou sa chápe priestor obývaný fyzickými osobami. Komunálny odpad v rámci domácnosti „produkuje“ aj maloleté deti, a to už od útleho veku, pretože tvorba odpadu je v dnešnej dobe sprievodným znakom existencie človeka. Výsledkom tohto všeobecného usmernenia (napadnutého ustanovenia) je, že napr. manželský pár s tromi deťmi by mal platiť poplatok za komunálne odpady a drobné stavebné odpady za päť osôb, pričom bezdetný pár len za dve osoby. Toto schematické nastavenie poplatkovej povinnosti samozrejme nemôže reflektovať reálnu produkciu komunálneho odpadu každou konkrétnou osobou, ale v súlade s princípom rovnosti vyjadruje všeobecné pravidlo, na základe ktorého logicky viac osôb produkuje aj viac odpadu.

41. Poplatková povinnosť vzniká dňom, keď sa fyzická osoba stane poplatníkom (§ 77 ods. 8 zákona o miestnych daniach a miestnom poplatku). Aby mohli byť teda do súčtu osôb – pôvodcov komunálneho odpadu – zahrnuté aj deti, musia byť *de facto* „evidované“ ako poplatníci. Samozrejme zákonodarca si uvedomoval administratívnu náročnosť osobitného vyrubovania poplatku každému takému *de facto* „evidovanému“ poplatníkovi a taktiež aj skutočnosť, že viacčlenné domácnosti pozostávajú aj z maloletých detí, ktoré objektívne nemajú vedomosť o „svojej“ poplatkovej povinnosti. V prvých dvoch vetách § 77 ods. 7 zákon o miestnych daniach a miestnom poplatku (v znení účinnom od 1. novembra 2004) preto stanovil: „Ak viacero poplatníkov podľa odseku 2 písm. a) žije v spoločnej domácnosti, plnenie povinností poplatníka môže za ostatných členov tejto domácnosti na seba prevziať jeden z nich. Za poplatníka, ktorý nie je spôsobilý na právne úkony v plnom rozsahu, plní povinnosti poplatníka jeho zákonný zástupca, prípadne opatrovník.“ S tým súvisí ďalšia nadväzujúca právna úprava v § 81 ods. 3 zákona o miestnych daniach a miestnom poplatku, podľa ktorého ak poplatníkov žijúcich v spoločnej domácnosti zastupuje jeden z nich, obec vyrubí poplatok rozhodnutím v celkovej sume tomuto zástupcovi. Reálnym výsledkom už citovaných zákonných ustanovení je, že miestne poplatky za komunálny odpad a drobný stavebný odpad všetkým členom domácnosti môžu byť vyrubované jediným rozhodnutím zaväzujúcim jedného člena domácnosti (jedného z rodičov, prípadne vlastníka nehnuteľnosti...). Ak by sa preto už uvedená právna úprava komplexne vzťahovala na poplatníka, ktorým je maloleté dieťa,

poplatková povinnosť za toto maloleté dieťa by vznikla dňom, keď sa evidenčne stane poplatníkom (keď ho zákonný zástupca alebo opatrovník nahlási na trvalý alebo prechodný pobyt), ale splniť túto poplatkovú povinnosť musí zákonný zástupca maloletého dieťaťa, prípadne jeho opatrovník, tak ako musí splniť aj povinnosť nahlásenia maloletého na pobyt. Uvedené je zrejmé aj z formulácie, ktorú použil zákonodarca, keď neuviedol, že zákonný zástupca „zastupuje“ maloleté dieťa, ale že zákonný zástupca „plní“ jeho poplatkovú povinnosť. Napadnuté ustanovenie preto nestanovuje výlučné pravidlo, ktoré by v konečnom dôsledku určovalo osoby povinné platiť miestny poplatok za komunálny odpad a drobný stavebný odpad, vo vzťahu ku ktorým by mali zároveň nastupovať následky jeho nezaplatenia.

42. Zákonodarca myslel aj na možnosť nepriaznivej majetkovej situácie poplatníka, keď v § 82 ods. 3 zákona o miestnych daniach a miestnom poplatku stanovil, že obec môže na základe žiadosti poplatníka na zmiernenie alebo odstránenie tvrdosti zákona vyrubený poplatok znížiť alebo odpustiť rozhodnutím. Obec teda disponuje možnosťou v individuálnych prípadoch prihliadnúť na nepriaznivú majetkovú, prípadne sociálnu situáciu, poplatníka (nielen maloletého dieťaťa, ale celkovú situáciu domácnosti, v ktorej sú aj maloleté deti) a vyrubený poplatok znížiť alebo odpustiť. Nevýhodou tohto inštitútu je síce potreba podania žiadosti zo strany poplatníka, avšak nevyklučuje možnosť zníženia alebo aj odpustenia vyrubeného poplatku, zvlášť keď už pri samotnej povinnosti nahlásenia maloletého na pobyt môže signalizovať svoju nepriaznivú majetkovú situáciu odôvodňujúcu zníženie alebo odpustenie poplatku.

43. Podľa čl. 41 ods. 1 poslednej vety ústavy sa zaručuje osobitná ochrana detí a mladistvých.

44. Podľa čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akýchkoľvek postupoch týkajúcich sa detí, či už vykonávaných súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

Štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, sa zaväzujú zabezpečiť dieťaťu takú ochranu a starostlivosť, aká je nevyhnutná pre jeho blaho, pričom berú ohľad na práva

a povinnosti jeho rodičov, zákonných zástupcov alebo iných jednotlivcov právne za neho zodpovedných, a robia pre to všetky potrebné zákonodarné a správne opatrenia.

Štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, zabezpečia, aby inštitúcie, služby a zariadenia zodpovedné za starostlivosť a ochranu detí zodpovedali štandardom ustanoveným kompetentnými úradmi, najmä v oblastiach bezpečnosti a ochrany zdravia, počtu a vhodnosti svojho personálu, ako aj kompetentného dozoru.

45. Dohovor o právach dieťaťa v čl. 3 zaručuje dieťaťu právo na posúdenie jeho najlepších záujmov a ich prvoradá zohľadnenie pri akýchkoľvek krokoch alebo rozhodnutiach, ktoré sa ho týkajú vo verejnej, ako aj v súkromnej sfére. Cieľom čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa je garantovať právo vo všetkých rozhodnutiach a postupoch týkajúcich sa detí, čo znamená, že každý postup týkajúci sa dieťaťa alebo detí musí prednostne prihliadať na najlepší záujem dieťaťa. Pojem „najlepší záujem dieťaťa“ je nesmierne komplexný a jeho obsah je preto potrebné stanovovať a aplikovať podľa konkrétnych prípadov. Slovo „postupy“ vzhľadom na jeho význam zahŕňa nielen rozhodnutia, ale aj všetky kroky, konanie, návrhy, služby, procedúry a taktiež nekonanie alebo opomenutie. V skutočnosti a v reálnych situáciách, ktoré nastanú, možno konštatovať že všetky postupy štátu určitým spôsobom či už priamo, alebo nepriamo ovplyvňujú deti a ich záujmy, čo ale ešte neznamená, že každý postup uskutočnený štátom bezpodmienečne musí zahŕňať úplný formálny proces posudzovania a určovania najlepšieho záujmu dieťaťa. Rozšírenie povinnosti zmluvných štátov Dohovoru o právach dieťaťa na ich „zákonodarné zbory“ zreteľne poukazuje na to, že čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa sa vzťahuje na deti všeobecne, nielen na deti ako jednotlivcov. Pri prijímaní akéhokoľvek zákona, predpisu s vplyvom na deti by sa vždy mal zohľadňovať najlepší záujem dieťaťa. Právo dieťaťa na posúdenie a prednostné zohľadnenie jeho najlepšieho záujmu je teda potrebné začleniť do všetkých relevantných právnych predpisov, nie iba do tých, ktoré sa konkrétne zameriavajú na deti.

46. Základných práv, ktoré sa priznávajú podľa čl. 41 ústavy, sa možno domáhať iba v medziach zákonov, ktoré vykonávajú čl. 41 ústavy. Aj osobitná ochrana detí a mladistvých je poskytovaná prostredníctvom početných noriem rodinného, pracovného,

ale aj finančného práva. Pod osobitnú ochranu v rámci čl. 41 poslednej vety ústavy ale nemožno bez ďalšieho zahrnúť požiadavku, aby deti, resp. ich zákonní zástupcovia neboli *apriori* adresátni poplatkových povinností vo všeobecnosti.

47. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

48. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré stanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Predchádzajúce ustanovenie však nebráni právu štátu prijímať zákony, ktoré považuje za nevyhnutné, aby podrobnejšie upravil užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom alebo aby zabezpečil platenie daní, iných poplatkov alebo pokút.

49. Podľa čl. 13 ods. 4 ústavy pri obmedzovaní základných práv a slobôd sa musí dbať na ich podstatu a zmysel. Takéto obmedzenia sa môžu použiť len na ustanovený cieľ.

50. Aj keď ochrana vlastníctva podľa čl. 20 ústavy nie je identická s ochranou práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu, platí všeobecné tvrdenie, že obe upravujú ochranu vlastníckeho práva a obe aj pripúšťajú zásah do vlastníckeho práva vyrubení zákonných poplatkov. Právny názor ústavného súdu (PL. ÚS 33/95, PL. ÚS 38/95), ktorým sa účel ochrany vlastníka podľa čl. 20 ústavy identifikuje s osobou, ktorá naozaj je vlastníkom, a nie aj s tými, ktorí sa usilujú o nadobudnutie vlastníctva, je konformný s právnym názorom Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorého vlastnícke právo zaručené čl. 1 dodatkového protokolu nezahŕňa právo nadobudnúť majetok (Marckx Case, Séria A, 1979, č. 31; Van der Musselle Case, Séria A, 1983, č. 70). Subjektom, ktorému sa priznáva ochrana podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, je teda každý vlastník nadobudnutého majetku, ako aj každý, kto ma legitímnu nádej na nadobudnutie majetku.

Článok 13 ods. 4 ústavy obsahuje všeobecnú úpravu obmedzovania všetkých základných práv a slobôd priznaných ústavou.

51. Podľa čl. 12 ods. 2 ústavy základné práva a slobody sa zaručujú na území Slovenskej republiky všetkým bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické, či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie. Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvýhodňovať alebo znevýhodňovať.

52. Ustanovenie čl. 12 ods. 2 ústavy má všeobecný, deklaratívny charakter, a nie charakter základného ľudského práva a slobody. Dovoľávať sa jeho použitia je možné len v spojení s porušením určitého konkrétneho základného práva alebo slobody (PL. ÚS 14/98, PL. ÚS 17/99, PL. ÚS 1/2012).

IV.

53.1 O zjavne neopodstatnený návrh v konaní o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ústavy pôjde predovšetkým vtedy, keď aplikácia napadnutého právneho predpisu, resp. konkrétneho ustanovenia napadnutého právneho predpisu (zjavne) nemôže vyvolať neprípustný zásah do základného práva alebo slobody, alebo iných ústavou chránených hodnôt, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi aplikáciou napadnutého zákonného ustanovenia a obsahom dotknutého základného práva alebo slobody a iných ústavou chránených hodnôt, alebo z iných ústavne relevantných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh teda možno považovať taký návrh na začatie konania, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistí žiadnu možnosť neprípustného zásahu napadnutého právneho predpisu, resp. konkrétneho ustanovenia napadnutého právneho predpisu do obsahu dotknutého základného práva alebo slobody a iných ústavou chránených hodnôt, ktorého reálnosť by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (m. m. II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, I. ÚS 426/08, PL. ÚS 28/2015, PL. ÚS 39/2015, PL. ÚS 53/2015, PL. ÚS 14/2016).

53.2 Odmietnutie návrhu na začatie konania o súlade právnych predpisov pre jeho zjavnú neopodstatnenosť predstavuje akýsi medzistupeň, resp. prechodový článok medzi odmietaním pre existenciu čisto procesných prekážok (napr. pre nedostatok zákonom predpísaných náležitostí, nedostatok právomoci) a meritórnym prieskumom návrhu. V praxi Ústavného súdu Českej republiky a v odbornej literatúre sa pre tento prostriedok vžilo označenie „kvázimeritórny prieskum“ (WAGNEROVÁ E. a spol. *Zákon o Ústavním soudu s komentářem*. ASPI, 2007, s. 149.).

54.1 Ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). V konaní o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ods. 1 ústavy ústavný súd vystupuje v pozícii tzv. negatívneho zákonodarcu, ktorého úlohou je posúdiť ústavnú konformitu napadnutých právnych predpisov či ich vymedzených častí a zároveň aj eventuálne posúdiť, či je možné napadnuté predpisy (ich časti) interpretovať a aplikovať ústavne konformným spôsobom.

54.2 Nadväzujúc na už uvedené, ústavný súd pripomína, že v čl. 152 ods. 4 ústavy sa ustanovuje interpretačné pravidlo pre výklad a uplatňovanie zákonov a podzákoných všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorým sa okrem iného určuje, že zákon sa musí vysvetliť a uplatniť tak, aby bol v súlade s ústavou. K uplatňovaniu metódy prednosti ústavne konformného výkladu sa ústavný súd prihlásil už v konaní vedenom pod sp. zn. PL. ÚS 15/98, pričom jeho podstatu vyjadril touto právnou vetou: „Keď právnou normu možno vysvetľovať dvoma spôsobmi, pričom jeden výklad je v súlade s Ústavou SR a medzinárodnými dohovormi podľa čl. 11 Ústavy SR (citovaný právny názor formuloval ústavný súd v čase, keď bol ešte čl. 11 ústavy platný a účinný, pozn.) a druhý výklad je s nimi v nesúlade, nejestvuje ústavný dôvod na zrušenie (presnejšie by malo byť „vyslovenie jej nesúladu s ústavou, resp. právnou normou vyššej právnej sily“, pozn.). Všetky štátne orgány majú vtedy Ústavou určenú povinnosť uplatňovať právnou normu v súlade s Ústavou SR.“ V konaní vedenom pod sp. zn. PL. ÚS 21/08 sa ústavný súd vyjadril k limitom uplatnenia metódy (doktríny) ústavne konformného výkladu v konaní o súlade právnych predpisov, keď uviedol, že ju možno uplatniť len v prípadoch, keď to povaha preskúmvanej veci a jej konkrétne okolnosti umožňujú (dovoľujú) a keď to je

účelné, a pritom z hľadiska ochrany ústavnosti aj dostatočne účinné. Ústavný súd v tejto súvislosti považoval za vhodné poukázať na judikatúru Spolkového ústavného súdu Spolkovej republiky Nemecko, v ktorej sú limity uplatnenia ústavne konformného výkladu formulované tak, že „Zákon nie je protiústavný, pokiaľ je možný jeho výklad, ktorý je v súlade s ústavou, a zákon pri takomto výklade zostáva zmysluplný.“ (napr. BverGE 2/267 alebo 8/34).

54.3 Povedané inak, zo zásady ústavne konformného výkladu vyplýva tiež požiadavka, aby v prípadoch, ak pri uplatnení štandardných metód výkladu prichádzajú do úvahy rôzne výklady súvisiacich právnych noriem, bol uprednostnený ten výklad, ktorý zabezpečí plnohodnotnú, resp. plnohodnotnejšiu realizáciu ústavou garantovaných práv fyzických osôb alebo právnických osôb. Všetky orgány verejnej moci sú preto povinné v pochybnostiach vykladať právne normy v prospech realizácie ústavou (a tiež medzinárodnými zmluvami) garantovaných základných práv a slobôd (m. m. II. ÚS 148/06).

55. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd po rámcovom posúdení námietok verejnej ochrankyne práv dospel k záveru, že vo vzťahu k jej návrhu prichádza do úvahy uplatnenie metódy ústavne konformného výkladu napadnutého ustanovenia zákona o miestnych daniach a miestnom poplatku v spojení so súvisiacimi právnymi normami, a svoj záver zhmotnil a premietol v nasledujúcich bodoch tohto odôvodnenia.

K namietanému nesúladu napadnutého ustanovenia s čl. 41 ods. 1 ústavy, resp. s čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa

56. Navrhovateľka síce logicky poukazuje na skutočnosť, že maloleté deti najmä v nižšom veku nemajú vedomosť ani zdroje na platenie poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady, avšak túto dilemu podľa názoru ústavného súdu efektívne a komplexne riešia platné právne predpisy, v tejto konkrétnej súvislosti jednak samotný zákon o miestnych daniach a miestnom poplatku a jednak základné a súvisiace právne predpisy upravujúce samotnú vyživovaciu povinnosť medzi rodičmi a deťmi.

57. Ustanovenie § 77 ods. 7 zákona o miestnych daniach a miestnom poplatku vo svojej druhej vete stanovuje: „*Za poplatníka, ktorý nie je spôsobilý na právne úkony v plnom rozsahu, plní povinnosti poplatníka jeho zákonný zástupca, prípadne opatrovník.*“ Uvedené ustanovenie rieši situáciu nielen maloletých detí, ale aj situáciu iných osôb, ktoré nemajú plnú spôsobilosť na právne úkony z iných dôvodov, preto nemožno prisvedčiť tvrdeniu navrhovateľky, že týmto ustanovením zákonodarca len „*nezáväzne očakáva splnenie poplatkovej povinnosti od zákonného zástupcu, alebo opatrovníka maloletého dieťaťa*“. Predmetné ustanovenie výslovne stanovuje povinnosť zákonného zástupcu zaplatiť predmetný poplatok za maloleté dieťa, čím zároveň efektívne „prenáša“ poplatkovú povinnosť z maloletého poplatníka na jeho zákonného zástupcu. Postavenie dieťaťa, resp. osoby, ktorá nie je spôsobilá na právne úkony v plnom rozsahu ako „poplatník“, má v tomto prípade len „evidenčný charakter“ pre účely stanovenia správneho počtu osôb, na ktoré sa vzťahuje poplatková povinnosť. Pri ústavne konformnom výklade napadnutého ustanovenia, ktoré nie je možné vykladať izolovane, ale v súvislosti aj s inými relevantnými právnymi predpismi (napr. Občiansky zákonník, zákon o rodine...), preto podľa ústavného súdu nemožno dospieť k záveru, že napadnuté zákonné ustanovenie umožňuje vyrubiť miestny poplatok za komunálny odpad a drobný stavebný odpad aj maloletým deťom.

58. Uvedené skutočnosti navyše vyplývajú aj z navrhovateľkou predloženého stanoviska Ministerstva financií Slovenskej republiky MF/016556/2017-726 z 21. novembra 2017, ktorým Ministerstvo financií Slovenskej republiky odpovedalo na otázku pána [REDAKOVANÉ] (bod 2) k určení poplatníka miestneho poplatku za komunálne odpady, podľa ktorého „... *je maloletá osoba poplatníkom, avšak všetky povinnosti (a teda aj platenie poplatku) za ňu preberá zákonný zástupca.*“ Uvedené stanovisko ale pokračuje ďalšou vetou o ktorú sa opiera aj navrhovateľka vo svojom návrhu a ktorá znie: „*Podľa názoru Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky má maloleté dieťa postavenie poplatníka, a teda v prípade nedoplatkov je potrebné viesť exekučné konanie vo vzťahu k maloletej osobe.*“ Tieto dve vety (ide o posledné dve vety stanoviska Ministerstva financií Slovenskej republiky MF/016556/2017-726 z 21. novembra 2017) si ale podľa názoru ústavného súdu odporujú, keďže povinnosť zaplatiť poplatok za komunálne odpady a drobné stavebné odpady podľa zákona preberá zákonný zástupca maloletého dieťaťa, preto následne

nemožno nesplnenie tejto povinnosti zákonným zástupcom vymáhať v exekučnom konaní od maloletého dieťaťa. Okrem vnútornej rozpornosti je predmetné stanovisko aj neurčité, pretože neuvádza v akej konkrétnej forme (vyhláška, rozhodnutie, stanovisko, oznámenie...) a v akom kontexte bolo vydané v ňom citované stanovisko Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (ktoré k návrhu pripojené samostatne nebolo), podľa ktorého je ale exekučné konanie potrebné viesť vo vzťahu k maloletej osobe. Napokon predmetné stanovisko bolo odpoveďou Ministerstva financií Slovenskej republiky na konkrétnu otázku (určenie poplatníka miestneho poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady) jedného z pôvodcov podnetu (pána [REDAKOVANÉ]) adresovaného verejnej ochrankyni práv, teda v danom prípade nešlo o komplexný výklad alebo usmernenie adresované (všetkým) mestám a obciam.

59. Navrhovateľka vo svojej argumentácii neprikladala väčší význam prvej z citovaných viet predmetného stanoviska, naopak zdôrazňovala práve obsah druhej citovanej vety a to napriek jej rozporu s predchádzajúcou vetou, resp. jej neurčitosťou, poukazujúc len na prax jedného konkrétneho mesta (Žilina), ktoré nezaplatené poplatky za komunálne odpady a drobné stavebné odpady vymáha v exekučnom konaní od maloletých detí. Navrhovateľka v tejto súvislosti ale už nepredložila žiadne bližšie informácie ani podklady týkajúce sa týchto exekučných konaní (napr.: exekučný titul...) iba prezentovala svoj záver, že skutočnosť vedenia exekučného konania voči maloletým deťom je dôsledkom napadnutej právnej úpravy, a v ňou prezentovaných súvislostiach toho, že aj maloleté deti majú formálne postavenie poplatníka.

60. Ako už ústavný súd uviedol vyššie (bod 46) najlepší záujem dieťaťa nemožno jednoducho stotožniť s absenciou povinností adresovaných rodičom s deťmi, resp. poplatkových povinností viažucich sa na deti. Pri spätnom hodnotení, či v konkrétnom zákonnom ustanovení sa premieta najlepší záujem dieťaťa ako bol opísaný vyššie (body 45 a 46), nemožno hodnotiť konkrétne zákonné ustanovenie izolovane (§ 77 ods. 2 písm. a) zákona o miestnych daniach a miestnom poplatku), ale v súvislosti s ostatnými súvisiacimi ustanoveniami zákona (v tomto prípade s ustanoveniami § 77 ods. 7 a 82 ods. 3 zákona o miestnych daniach a miestnom poplatku). Pri takomto komplexnom hodnotení

napadnutého ustanovenia je identifikovateľné aj zohľadnenie záujmu detí (prenesenie poplatkovej povinnosti na rodičov, možnosť znížiť alebo odpustiť vyrubený poplatok), preto má ústavný súd za to, že aplikácia napadnutého zákonného ustanovenia nemôže spôsobovať porušenie princípu zvýšenej ochrany maloletých.

61.1 Ústavný súd navyše dodáva, že povinnosť zaplatiť za maloleté dieťa poplatok za komunálne odpady a drobné stavebné odpady nepochybne vyplýva aj z rozsahu vyživovacej povinnosti medzi rodičmi a deťmi. Ústavný súd sa v tomto smere nestotožňuje s tvrdením navrhovateľky, že *„výlučným producentom odpadu je ten rodič, ktorý sa stará o výživu dieťaťa faktickým plnením pri ktorom odpad vzniká“*, pretože dieťa akokoľvek malé produkuje vlastný odpad (ktorý by jeho rodičom napríklad ani nevznikol nebyť dieťaťa) a náklady na jeho odvoz a zneškodnenie, sú práve premietnuté do samotného poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady, a teda vzhľadom na uvedené sa ústavný súd logicky práve stotožňuje s tvrdením navrhovateľky, podľa ktorého *„... vyživovacia povinnosť rodičov k dieťaťu totiž zahŕňa všetku bežne potrebnú starostlivosť o dieťa, teda v tomto prípade nie len zabezpečenie dodania potrebných vecí do domácnosti, v ktorej dieťa žije, ale aj likvidáciu následne vzniknutých odpadov.“*

61.2 Ústavnému súdu sa len žiada dodať, že celková likvidácia týchto následne vzniknutých odpadov nespočíva len v ich fyzickom „vynesení do zberných nádob“, ale práve aj ich ďalším spracovaním na ktoré slúži zaplatenie poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady, a to aj za dieťa voči ktorému má jeho zákonný zástupca vyživovaciu povinnosť.

K namietanému nesúladu s čl. 20 ods. 1 ústavy, resp. s čl. 1 dodatkového protokolu

62. Ukladanie poplatkov je vo všeobecnosti ústavne prípustným zásahom do vlastníckeho práva (čl. 59 ods. 2 ústavy). Poplatok možno chápať ako peňažné plnenie vyberané štátom vo vzťahu ku konkrétnemu protiplneniu – k pokrytiu aspoň časti nákladov tohto protiplnenia (napr.: súdny poplatok, poplatok za vydanie cestovného pasu, poplatok za návrh na začatie konania o povolení vkladu práva k nehnuteľnosti do katastra

nehnutelností...). Zákonné prenesenie poplatkovej povinnosti na zákonných zástupcov maloletých detí (§ 77 ods. 7 druhej vety zákona o miestnych daniach a miestnom poplatku) má práve predísť situácii, aby maloleté dieťa nieslo výlučnú zodpovednosť za dlh, ktorý objektívne nemôže splniť. Ani tvrdenie navrhovateľky že napadnuté ustanovenie môže mať za následok až popretie vlastníckeho práva detí nemôže v uvedených súvislostiach obstáť, pretože neústavnosť napadnutého ustanovenia odôvodňuje faktickým porušením § 77 ods. 7 druhej vety zákona o miestnych daniach a miestnom poplatku a v konečnom dôsledku aj porušením vyživovacej povinnosti vyplývajúcej zo zákona, pričom porušovanie právnych predpisov ale nemôže byť dôvodom na vyslovenie nesúladu napadnutého ustanovenia so základným právom vlastniť majetok.

K namietanému nesúladu s čl. 12 ods. 2 ústavy

63.1 Navrhovateľka poukazuje aj na porušenie princípu práva rovnosti a nediskriminácie pri platení poplatku za komunálny odpad a drobný stavebný odpad vo vzťahu k deťom pochádzajúcich zo sociálne znevýhodneného prostredia s tým, že za efektívnu záruku, ktorá by zabránila negatívnemu dopadu na maloletých poplatníkov nepovažuje ani ustanovenie § 82 ods. 3 zákona o miestnych daniach a miestnom poplatku, podľa ktorého môže obec na základe žiadosti poplatníka na zmiernenie alebo odstránenie tvrdosti zákona vyrubený poplatok znížiť alebo odpustiť svojim rozhodnutím. Navrhovateľka svoj predpoklad, že je nepravdepodobné, aby tento inštitút využili aj zákonní zástupcovia v nefungujúcich alebo extrémne chudobných rodinách, však okrem vlastného konštatovania ničím nepodložila, čím zostal len v rovine dohadov. V prípade, ak by aj ústavný súd pripustil, že pre nezáujem niektorých zákonných zástupcov by inštitút odpustenia poplatku nebol v niektorých prípadoch efektívnym prostriedkom ochrany maloletého dieťaťa, požiadavka, aby štát vstúpil do osobnej sféry týchto jednotlivcov a „postaral“ sa o ich záležitosti aj napriek ich nezájmu, by predstavovala takú výnimočnú situáciu, pri ktorej nemožno očakávať, aby ju upravovalo všeobecné zákonné ustanovenie stanovujúce počet osôb, za ktoré je potrebné zaplatiť predmetný poplatok, resp. zákon o miestnych daniach a miestnom poplatku vo všeobecnosti.

Na riešenie takýchto situácií vytvára štát sústavu špecializovaných štátnych orgánov (úrady práce, sociálnych vecí a rodiny; terénni sociálni pracovníci...), ktoré sa majú zaoberať aj problémami extrémne chudobných alebo nezodpovedných rodičov a ich riešením takým spôsobom, aby bol zabezpečený najlepší záujem maloletých detí.

63.2 Ako už bolo uvedené (bod 39), napadnuté ustanovenie predstavuje všeobecnú zákonnú úroveň úpravy podmienok ukladania poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady, pričom konkrétne poplatkové povinnosti sa „zhmotňujú“ na úrovni obcí (všeobecne záväzné nariadenie obce, resp. konkrétne rozhodnutia o vyrubení poplatku), ktoré plnia taktiež úlohy v sociálnej oblasti a aj vo vzťahu k sociálne vylúčeným skupinám obyvateľov [podľa § 4 ods. 3 písm. p) zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov obec pri výkone samosprávy plní úlohy na úseku sociálnej pomoci v rozsahu podľa zákona č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci v znení neskorších predpisov]. Ústavný súd preto dospel k záveru, že aplikácia napadnutého zákonného ustanovenia žiadnym spôsobom nesúvisí s princípom rovnosti a nediskriminácie na rozdiel od situácie u osôb, ktoré by si aj napriek svojej nepriaznivej majetkovej situácii oproti iným osobám v obdobnom postavení riadne svoje povinnosti plnili.

Záver

64. Navrhovateľka v prílohách k svojmu návrhu pomerne podrobne opísala a zdokladovala okolnosti týkajúce sa následkov požiaru na Bratislavskej ulici v Žiline, následných pochybení mesta Žilina pri zabezpečovaní náhradného ubytovania, následky zrušenia elokovaného školského pracoviska, najmä problému, ktorý sa ukázal v súvislosti s podmienkou bezdlžnosti voči mestu na uplatnenie nároku na bezplatnú mestskú hromadnú dopravu detí dochádzajúcich do iných škôl v meste. Napriek tomu, že táto podmienka bezdlžnosti bola od 1. januára 2018 zrušená, navrhovateľka veľmi správne poukázala na problém, ktorý predstavuje samotná skutočnosť, že maloleté deti majú voči mestu dlh, ktorý je vymáhaný v exekučnom konaní. Navrhovateľka však už ďalej neskúmala (resp. aspoň v rámci podaného návrhu nepredložila ústavnému súdu žiadne podklady preukazujúce, že by sa tejto téme hlbšie venovala) okolnosti týchto exekučných konaní, resp. stav

v konkrétnych exekučných konaniach, ani nepredložila žiadne konkrétne rozhodnutie o vyrubení poplatku za komunálny odpad a drobný stavebný odpad, a teda z jej návrhu nie je možné identifikovať ani žiadny exekučný titul. Navrhovateľka nepredložila ani všeobecne záväzné nariadenie mesta Žilina o miestnych daniach a miestnom poplatku, na základe ktorého mali byť vydávané rozhodnutia o vyrubení poplatku, nevykonala ani žiaden prieskum ako postupujú pri vyrubovaní miestnych poplatkov za komunálny odpad a drobný stavebný odpad týkajúcich sa maloletých detí iné mestá a obce v Slovenskej republike, na ktoré sa komplexne napádaná právna úprava tiež vzťahuje a ktorých by sa vyslovenie nesúlady napádaného ustanovenia nevyhnutne dotklo. Navrhovateľka teda venovala podstatne viac času a energie opisaniu a zdokladovaniu takých skutočností, ktoré priamo so samotným vyslovením nesúlady nesúvisia, a samotný návrh potom aj založila zväčša na svojich domnienkach a na svojom právnom hodnotení.

65. V rámci trendu presúvania kompetencií a rozhodovacích oprávnení čo najbližšie k občanovi rozhodujú mestá a obce prostredníctvom všeobecne záväzných alebo individuálnych právnych aktov o množstve ďalších práv a povinností občanov, resp. obyvateľov, pričom aj tieto akty musia byť samozrejme v súlade s ústavou, ústavnými zákonmi, s medzinárodnými zmluvami, s ktorými vyslovila súhlas Národná rada Slovenskej republiky a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, a so zákonmi. Proti porušovaniu zákonnosti orgánmi verejnej správy poskytuje právny poriadok občanom, resp. obyvateľom prostriedky nápravy, ktoré môžu využiť na ochranu svojich základných práv a slobôd (správne súdnictvo, prokurátorský dozor...). Navrhovateľka akoby ani nepripúšťala, že k akémukoľvek pochybeniu mohlo prísť aj na úrovni vydaného všeobecne záväzného nariadenia, resp. na úrovni vydania rozhodnutia o vyrubení poplatku, alebo aj v samotnom exekučnom konaní, preto bez podrobnejšieho skúmania navrhla vysloviť nesúlad napadnutého ustanovenia s uvedenými základnými právami a ústavnými princípmi.

66.1 Navrhovateľka bola vo svojich úvahách a záveroch zrejme ovplyvnená aj tým, že nedávno obdobný (a na prvý pohľad aj totožný) prípad riešil aj český ústavný súd, pričom vo svojom návrhu na viacerých miestach poukázala aj na jeho rozhodnutie sp. zn.

Pl. ÚS 9/15 z 8. augusta 2017, v ktorom český ústavný súd vyslovil nesúladi § 10b ods. 1 písm. a) zákona České národní rady č. 565/1990 Sb. o místních poplatcích v znení účinnom do 30. júna 2012 v rozsahu, v ktorom ukladal povinnosti maloletým poplatníkom, s ústavou a medzinárodnými dohovormi. Tu ale treba poznamenať, že kontext, v ktorom o súlade obdobného ustanovenia rozhodoval český ústavný súd, bol odlišný od okolností návrhu v tomto konaní, pretože český ústavný súd rozhodoval o nesúlade ustanovenia v neplatnom zákonnom znení (v zákonnom znení platnom do 30. júna 2012) a len v rozsahu proti maloletým poplatníkom. Český zákonodarca novelou zákona o miestnych poplatkoch s účinnosťou od 1. júla 2012 zaviedol solidárnu zodpovednosť maloletého poplatníka a jeho zákonných zástupcov a novelou s účinnosťou od 1. januára 2016 stanovil v novom ustanovení § 10b ods. 3 oslobodenie od miestneho poplatku pre tam vymedzené subjekty a stanovil, že ak vznikne nedoplatok na poplatku poplatníkovi, ktorý nie je ku dňu jeho splatnosti plnoletý, resp. nie je spôsobilý na právne úkony, prechádza poplatková povinnosť tohto poplatníka na zákonného zástupcu alebo opatrovníka, ktorému je orgán verejnej moci oprávnený vymerať poplatok. V dôsledku znenia tohto ustanovenia nie je možné vymáhať poplatok od neplnoletých osôb, resp. osôb, ktoré nie sú spôsobilé na právne úkony. Ústavný súd podotýka, že práve obdobné zákonné ustanovenie už samotný zákon o miestnych daniach a miestnom poplatku (už spomínaná druhá veta § 77 ods. 7 zákona o miestnych daniach a miestnom poplatku) obsahuje. Z uvedeného vyplýva, že český ústavný súd síce o nesúlade napadnutého ustanovenia právneho predpisu rozhodol, ale v časovej verzii, ktorá ešte neobsahovala obdobné ustanovenia, ktoré „naopak, „slovenský“ zákon o miestnych daniach a miestnom poplatku už obsahuje, preto je v tomto prípade argumentácia navrhovateľky s poukazovaním na uvedené rozhodnutie českého ústavného súdu irelevantná.

66.2 Rozhodovanie českého ústavného súdu malo preto dopad iba na niekoľko konaní vedených v rámci správneho súdnictva, ktoré sa týkali konkrétnych rozhodnutí o vyrubení poplatku za prevádzkovanie systému zhromažďovania odpadov na základe zákonného znenia účinného do 30. júna 2012.

67. V prípade, ak by sa ústavný súd stotožnil s návrhom navrhovateľky tak, ako ho uviedla v petite, konečným dôsledkom by bolo, že obce by tak mali zákonné splnomocnenie vyrubovať poplatky za komunálny odpad a drobný stavebný odpad čisto a len právnickým osobám a fyzickým osobám – podnikateľom, pretože navrhovateľka svoj návrh neobmedzila len vo vzťahu k maloletým osobám alebo k maloletým osobám zo znevýhodneného prostredia (hoci k týmto smerovala argumentácia navrhovateľky). Navrhované vyslovenie nesúladu tak, ako bolo koncipované, by znemožnilo obciam vyrubovať poplatok za komunálny odpad a drobný stavebný odpad všetkým fyzickým osobám – nepodnikateľom, preto je v tomto ohľade vzhľadom na jeho odôvodnenie návrh navrhovateľky aj značne nepresný.

68. Vzhľadom na už uvedené ústavný súd konštatuje, že na základe dôvodov a skutočností, ktoré navrhovateľka uviedla vo svojom návrhu, nezistil ani potenciálnu možnosť rozporu medzi napadnutou právnou úpravou a princípom zvýšenej ochrany maloletých (bod 60), právom vlastniť majetok a princípom účelného obmedzovania základných práv a slobôd (bod 62) a ani princípom rovnosti a nediskriminácie (body 63.1, 63.2). Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde vyhodnotil návrh navrhovateľky na vyslovenie nesúladu napadnutého ustanovenia ako zjavne neopodstatnený, a preto ho podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. septembra 2018